

Εὐαγγέλου Π. Λέκκου
θεολόγου
τ. Διευθυντοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας



ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Κανόνας Πίστewς

καί Προστάτης



Ἀπολυτίκιον.

Ἦχος δ΄.

Κανόνα πίστεως, καί εἰκόνα πραότιτος, ἐγκρατείας διδάσκαλον, ἀνέδειξέ σε τῇ ποιμνῇ σου, ἡ τῶν πραγμάτων ἀλήθεια· διὰ τοῦτο ἐκτίσω τῇ ταπεινώσει τά ὑψηλά, τῇ πτωχείᾳ τά πλούσια. Πάτερ ἱεράρχα Νικόλαε, πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Κανόνας Πίστewς καί Προστάτης

«Οὐδείς ἐν πειρασμοῖς σέ ποτε προσεκάλεσε καί τήν λύσιν εὐθύς οὐκ ἐδέξατο, ἅγιε. Τοὺς μὲν ἐν θαλάσῃ, τοὺς δέ ἐν τῇ γῆ γάρ οὐ διαλείπεις σώζων ἐκάστοτε, ὡς ἔχων τό δύνασθαι...». Μ' αὐτά τά λόγια στικούργησε καί περιέγραψε ὁ ἅγιος Ρωμανός ὁ Μελωδός, συνοπτικά, τά θαυματουργικά χαρίσματα τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας, στή Μικρά Ἀσία.

Ἡ τιμή πού ἀποδίδεται ἀπό τοὺς ὅπου γῆς χριστιανούς πρὸς τόν ἅγιο Νικόλαο, τόσο τοὺς Ὀρθοδόξους ὅσο καί τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς, ἀκόμα καί τοὺς Προτεστάντες, τόν κατατάσσει ἀνάμεσα στοὺς πῖο λαοφιλεῖς ἁγίους. Καί δικαιολογημένα. Γιατί ὁ Νικόλαος ὑπῆρξε ὅ,τι ἀκριβῶς ἐπεσήμαναν καί οἱ ὑμνογράφοι του: Κανόνας πίστewς, πρόμαχος πιστῶν, εἰκόνα πραότητος, πατέρας

ὄρφανῶν, πέλαγος ἀρετῶν, ἐγκρατείας διδάσκαλος, θλιβομένων παρηγορία, ἀσθενούντων ἰατρός, κηρῶν ἀντιλήπτωρ, προστάτης πενήτων, σωτήρας τῶν ἐν θαλάσῃ, ὀλετήρ τοῦ Ἀρείου, στύλος τῆς Ἐκκλησίας, δόξα ἱεραρχῶν, ἀχειμάστος λιμῆν, βρῦσις θαυμάτων...

Καί πράγματι ἡ ζωὴ, ἡ δράσις, τὰ θαύματα καὶ γενικά ἡ παρουσία τοῦ Ἁγίου στήν Ἐκκλησία μας δικαιολογοῦν τὰ παραπάνω. Γι' αὐτό καί ἀξίζει νά ἐκθέσουμε τὰ σχετικά μέ τό βίο καί τήν πολιτεία τοῦ μεγάλου αὐτοῦ Ἁγίου, πρὸς οἰκοδομήν τῶν ἀγνωστῶν, ἔπαινο τοῦ Νικολάου καί δόξαν τοῦ Θεοῦ, πού μᾶς χαρίζει τέτοιες μορφές, γιά ν' ἀποτελοῦν πρότυπά μας.

Πατρίδα, γονεῖς, παιδικά χρόνια, χειροτονία

Τά Πάταρα τῆς Λυκίας, νοτιοανατολικό ἄκρο τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, εἶδε τό φῶς τῆς ζωῆς ὁ Νικόλαος, γιός εὐσεβῶν καί σχετικά εὐκατάστατων γονέων, πού διακρίνονταν γιά τήν ταπεινοφροσύνη τους καί τήν ἄσκηση τῆς ἀρετῆς.

Ὁ ἀναλυτικός βιογράφος του (10ος αἰώνας), ἅγιος Συμεών, λογοθέτης, ὁ Μεταφραστής, ἀπό τόν ὁποῖο ἀρυόμαστε τά στοιχεῖα τοῦ βίου του, ἀναφέρει τοῦτο τό καταπληκτικό καί τό ὁποῖο δείχνει ὅτι ὁ Νικόλαος, σάν ἄλλος Ἰωάννης Πρόδρομος, «ἐκ κοιλίας μητρός» ἦταν ὁ ἐκλεκτός τοῦ Θεοῦ: Ὡς βρέφος θήλαζε τό μητρικό γάλα, ὅπως ὅλα τά μωρά. Τήν Τετάρτη, ὅμως, καί τήν Παρασκευή θήλαζε μόνο μία φορά τήν ἡμέρα, προοιωνίζοντας μ' αὐτόν τόν τρόπο ὅτι μεγαλώνοντας θά ἀναδεικνυόταν «ἐγκρατείας διδάσκαλος», ὅπως ψάλλουμε στό ἀπολυτικό του.

Κατά τό ὑπόδειγμα τοῦ Κυρίου, ὁ Νικόλαος «*νήξανε καί ἐκραταιοῦτο πνεύματι πληρούμενος σοφίας, καί χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτόν*» (Λουκ. 2,40). Ἀπό τήν παιδική του ἡλικία ἀγωνιζόταν γιά τήν ἀπόκτηση ἀρετῶν, ἔχοντας καί ὡς παράδειγμα τούς εὐσεβεῖς γονεῖς του, οἱ ὁποῖοι φρόντισαν ἔγκαιρα καί γιά τήν κατά κόσμον μόρφωσή του,

ἀφοῦ προσέλαβαν συνετό διδάσκαλο. Ὁ νεαρός Νικόλαος πολύ σύντομα ἀπέκτησε γνώσεις καί τήν ἱκανότητα νά μιλάει δημόσια. Ἀπέφευγε τίς κακές συναναστροφές καί κάθε πειρασμό. Εὐχαριστιόταν νά συχνάζει στό ναό τοῦ Θεοῦ.

Ἦταν, λοιπόν, φυσικό ἐπακόλουθο ὅτι πολύ ἔνωρίς οἱ χριστιανοί τῶν Πατάρων ζήτησαν ἐπίμονα ἀπό τόν ἐπίσκοπο τῆς πόλης νά χειροτονήσει ἱερέα τό Νικόλαο, πράγμα πού ἔγινε. Ὁ δέ ἀρχιερέας τῆς πόλης Μύρα τῆς Λυκίας, πού γνώριζε τό νεοχειροτονηθέντα ἱερέα, μέ τό προορατικό χάρισμά του εἶπε: *«Θά εἶναι ὁ Νικόλαος παρηγοριά γιά τούς πενθοῦντες, θά ποιμαίνει μέ καλό τρόπο τίς ψυχές, θά ἐπιστρέψει στήν πίστη πλανημένους, θά σώσει πολλούς πού κινδυνεύουν»*. Καί τά ὅσα ἀκολούθησαν, ἔβγαλαν τά λόγια του ἀληθινά.

Ὁ θάνατος τῶν γονιῶν του καί ἡ κληρονομιά

Μετά τή χειροτονία του ἐπιδόθηκε μέ ἀκόμα μεγαλύτερο ζῆλο σέ σκληρότερους πνευματικούς ἀγῶνες, νηστεῖες, ἀγρυπνίες, προσευχές, ἐλεημοσύνες. Ὅλα αὐτά ἐκτιμώντας ὁ θεῖος του, ἐπίσης Νικόλαος, τοῦ ἀνέθεσε τή διοίκηση ἑνός ναοῦ πού εἶχε ἀνεγείρει ὁ ἴδιος καί ἀργότερα τόν εἶχε μετατρέψει σέ μοναστήρι. Στή διάρκεια δέ πού ὁ ἴδιος πραγματοποίησε «ἱερή ἀποδημία» στους Ἁγίους Τόπους γιά νά προσκυνήσει τά ἐκεῖ σεβάσματα τῆς Πίστεως, ὁ Νικόλαος καί οἱ συνεργάτες του διοίκησαν μέ περισσὴ σύνεση τά τοῦ μοναστηριοῦ καί τῆς ἐπισκοπῆς.

Στό μεταξύ ἔφυγαν ἀπό τήν πρόσκαιρη τούτη ζωή οἱ γονεῖς του κι ἔτσι ἔμεινε, ὡς μοναχοπαίδι, ὁ μοναδικός κληρονόμος τῆς ἀρκετά μεγάλης περιουσίας τους. Ὁ Νικόλαος ἔπραξε ὅσα ἀρμόζουν γιά τήν κηδεία τους. Ἀλλά οὔτε γιά μιὰ στιγμή δέν σκέφτηκε γιά τήν κληρονομιά κάτι πού νά ἔχει σχέση μέ τόν ἑαυτό του. Πῶς θά μπορούσε ἄλλωστε νά κάνει κάτι παρόμοιο, αὐτός πού ἀπό παιδί εἶχε χαλιναγωγήσει κάθε γήινη ἐπιθυμία κι εἶχε διαρκῶς προσπλωμένη στά οὐράνια τήν ψυχή του; Ἴσα ἴσα πού θεώρησε ἄριστη εὐκαιρία φιλανθρωπίας τήν κληρονομιά πού τοῦ ἄφησαν οἱ γονεῖς του.

Ἔτσι μέ ἀπλοχεριά στάθηκε βοηθός καί συμπαραστάτης σέ ὅσους εἶχαν ἀνάγκη στήριξης. Μή λησμονώντας ποτέ τό «μή γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου» (Ματθ. 6,3), σκόρπισε καί ἔδωσε στους φτωχοῦς. Ἀπό τά ἀναρίθμητα περιστατικά φιλανθρωπίας τοῦ ἁγίου Νικολάου, ὁ συναξαριστής-βιογράφος του ἀναφέρει λεπτομερῶς τό ἐπόμενο:

Σώζει ἀπό τήν ἀτίμωση τρεῖς ἀδελφές

Κάποιος πατέρας εἶχε τρεῖς πολύ ὁμορφες θυγατέρες, σέ ἡλικία γάμου. Κι ἐνῶ ἦταν πλούσιος, ἦρθαν ἔτσι τά πράγματα καί ξέπεσε. Δέν μπορούσε πλέον νά ζήσει τήν οἰκογένειά του. Κι ἀφοῦ δέν ἔβρισκε ἄλλη διέξοδο στό πρόβλημά του, σκέφτηκε πῶς ἂν ἐξέδιδε τίς κόρες του –πράγμα εὔκολο, ἐπειδή καί οἱ τρεῖς διακρίνονταν γιά τά νιάτα καί τήν ὁμορφιά τους –θά ἔβγαινε ἀπό τήν οἰκτρή οἰκονομική κατάσταση στήν ὁποία εἶχε περιέλθει. Ὅμως καί πάλι δέν τό σήκωνε ἡ πατρική του συνείδηση. Ἄν μπορούσε νά τίς παντρεύει, θά ἦταν τό καλύτερο. Ἀλλά πῶς, ἀφοῦ δέν ἦταν σέ θέση νά διαθέσει καί τήν παραμικρή προίκα, ὅπως συνηθίζοταν καί τότε; Πραγματικά, τό δίλημμα πού τοῦ προκαλοῦσε ἡ φτώχεια ἦταν φο-

βερό. Όμως, δέν εύρισκε άλλη λύση. Είχε πάρει τήν απόφαση νά έκδώσει τίς τρεῖς κόρες του...

Ό φιλόανθρωπος, όμως, Θεός πού θέλει νά σωθοῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, βρῆκε τρόπο καί ἔφτασε στ' ἄφτιά τοῦ Νικολάου ἡ απόφαση τοῦ τραγικοῦ αὐτοῦ πατέρα. Καί τί κά- νει ὁ ἅγιος αὐτός ἄνθρωπος; Ἀποφασίζει νά σώσει τήν κατάσταση, ἀλλά μέ πολύ διακριτικό τρόπο: Γνωρίζοντας ὅτι θά πλήγωνε τήν περηφάνεια τοῦ ξεπεσμένου πλούσιου πατέρα, δέν ἔρχεται νά τόν συναντήσει προσωπικά καί νά συζητήσει μαζί του τό πρόβλημα, προσφέροντας καί τή βοήθειά του. Ἀλλά, ἀφοῦ πῆρε ἕνα πουγγί μέ χρυσά νομίσματα, πῆγε νύχτα στό σπίτι τοῦ δύστυχου ἐκείνου πατέρα κι ἀπό τό μισάνοιχτο παράθυρο τό ἔριξε μέσα· καί πρὶν τόν ἀντιληφθεῖ κανένας, γύρισε ἀθόρυβα στό σπίτι του.

Όταν τό πρωί ὁ ξεπεσμένος οικονομικά πατέρας βρῆκε τό πουγγί μέ τά χρυσά νομίσματα ἀπόρησε. Σκεφτόταν, μά δέν πῆγαινε τό μυαλό του σέ κανέναν ἀπό τούς «κατέχοντες» πού νά εἶχαν τέτοια καρδιά, ὥστε νά τοῦ κάνουν αὐτή τήν εὐεργεσία. Ἔτσι ἀπέδωσε τό γεγονός στόν ἐλεήμονα Θεό. Μετανοιωμένος, μάλιστα, γι' αὐτό πού σχεδίαζε γιά τίς κόρες του, ἔσπευσε νά παντρέψει τή μεγαλύτερη, προικίζοντάς την μέ τά χρυσά νομίσματα.

Ὁ ἅγιος Νικόλαος πληροφορήθηκε τό γεγονός. Εὐχαριστήθηκε γιά τό ὅτι ὁ πατέρας ἀξιοποίησε μέ τόν καλύτερο τρόπο τήν προσφορά, σώζοντας ἔτσι ἀπό τήν ἁμαρτία τήν κόρη του. Γι' αὐτό καί ἐπανέλαβε μέ τόν ἴδιο τρόπο, γιά τή δεύτερη κόρη, τή δωρεά: Νύχτα, ἀπαρατήρητος, ἔριξε ἀπό τό παράθυρο δεύτερο πουγγί μέ χρυσά νομίσματα. Καί πάλι ὁ πατέρας ἐνήργησε μέ σύνεση, ἀποδίδοντας καί τή νέα εὐεργεσία στό Θεό. Τόν Ὅποιο, ἀφοῦ εὐχαρίστησε μέ δάκρυα στά μάτια, παρακάλεσε νά τοῦ ἀποκαλύψει τόν ἄνθρωπο πού χρησιμοποιοῦσε ὡς ὄργανό του γιά νά τόν λυτρώσει ἀπό τή «μνηστειά» τῆς κόρης του μέ τόν διάβολο. Στό μεταξύ πάντρεψε καί τή δεύτερη θυγατέρα του, περίμενε δέ ὅτι ὁ ἄγνωστος εὐεργέτης θά ἔκανε τό ἴδιο καί γιά τήν τρίτη κόρη.

Γι' αὐτό καί βρισκόταν σέ ἐτοιμότητα, ἐπειδή ἤθελε ὅπωςδήποτε νά τόν γνωρίσει, ὥστε νά τοῦ ἐκφράσει τήν εὐγνωμοσύνη του. Τά βράδια ἔμενε ξάγρυπνος. Ἔτσι, ὅταν ὁ ἅγιος Νικόλαος, μέ χίλιες προφυλάξεις, πλησίασε καί ἔριξε ἀπό τό μισάνοιχτο παράθυρο τό πουγγί μέ τά χρυσά νομίσματα καί ἀπομακρύνθηκε βιαστικά, ὁ πατέρας τόν ἀκολούθησε ὅσο πιό γρήγορα μποροῦσε. Καθώς τόν πρόλαβε, διεπίστωσε ποιός ἦταν. Καί πέφτοντας στά πόδια

του, τόν εὐχαριστοῦσε, ἀποκαλώντας τον εὐεργέτη τοῦ ἴδιου καί τῶν τριῶν θυγατέρων, τίς ὁποῖες ἔσωσε ἀπό τήν ἁμαρτία. Κι ὁ μέγας καί συνάμα ταπεινός Νικόλαος, ἀφοῦ τόν σήκωσε, τόν δέσμευσε μέ ὄρκους νά κρατήσει μυστικό ὅ,τι εἶχε γίνει ὡς τότε.

Φυσικά αὐτή ἡ τριπλή εὐεργεσία δέν ὑπῆρξε ἡ μόνη. Γιατί στό καθημερινό του πρόγραμμα ἦταν ἡ φιλανθρωπία. Μοίραζε στούς φτωχοὺς ροῦχα καί τρόφιμα ἢ χρήματα, ἀνακουφίζοντας ἔτσι κάθε ἕναν πού ἦταν ἐμπερίστατος.

Ἱερή ἀποδημία στούς Ἁγίους Τόπους. Θαύματά του

Κάποτε ὁ Νικόλαος ἀπεφάσισε νά μεταβεῖ στούς Ἁγίους Τόπους, ἐκεῖ ὅπου γεννήθηκε ὡς ἄνθρωπος ὁ Ἰησοῦς Χριστός, δίδαξε, θαυματούργησε, σταυρώθηκε, ἀναστήθηκε, ἰδρύθηκε ἡ πρώτη Ἐκκλησία καί ὅπου ὑπῆρχαν πάμπολλα ἱερά Προσκυνήματα, τά ὁποῖα ἐπιθυμοῦσε νά ἐπισκεφθεῖ καί νά κάμψει εὐλαβικά τά γόνατά του. Ἀπώτερος στόχος του, βέβαια, ἦταν νά βρεῖ ἔρημο τόπο γιά νά ἀσκηθεῖ στήν ἡσυχία. Πρῖν, ὅμως, νά φτάσει στόν προορισμό του, συνέβησαν πάνω στό καράβι, πού μετέφερε τόν ἴδιο καί τοὺς ἄλλους ταξιδιωτές, κάποια γεγονότα τά ὁποῖα

ἔδωσαν τήν εὐκαιρία στόν πιστό δοῦλο τοῦ Θεοῦ
νά φανερώσει τίς θαυμαστές ἐπεμβάσεις τοῦ Κυ-
ρίου. Συγκεκριμένα:

i Ἐνῶ τό αἰγυπτιακό πλοῖο κατευθυνόταν
στήν Παλαιστίνη, ὁ ἅγιος προέβλεψε ὅτι θά
ἀντιμετώπιζαν σφοδρή τρικυμία. Εἶχε δεῖ στόν
ὑπνο του ὅτι ὁ διάβολος ἀνέβηκε στό πλοῖο κι
ἔκοψε μέ μαχαίρι τά σχοινιά τοῦ ἰστίου καί τῶν
πηδαλίων, τό ἔδεσε γύρω γύρω, τό στριφογύρισε
καί προσπαθοῦσε νά τό βυθίσει. Καί πράγματι,
ξαφνικός ἄνεμος προκάλεσε τρικυμία καί πανι-
κό στούς ναῦτες. Οἱ ὁποῖοι ἔσπευσαν κοντά στό
Νικόλαο, προσεύχονταν στό Θεό καί ζητοῦσαν
τή μεσιτεία του, γιατί πίστευαν ὅτι εἶχε πάνω
του τήν εὐλογία καί τή χάρη τοῦ Κυρίου. Ὁ ἅγιος
τούς καθησύχαζε, τούς ἔδινε θάρρος καί τούς δι-
αβεβαίωνε ὅτι ὅλα θά περάσουν γρήγορα. Καί, ὦ
τοῦ θαύματος! Ἔτσι καί ἔγινε. Οἱ ναῦτες καί οἱ
ταξιδιωτές εὐχαρίστησαν τό Θεό καί τόν ἀνθρωπό
του ἅγιο Νικόλαο, γιά τή σωτηρία τους.

i Ὁ διάβολος, ὅμως, πού δέν τοῦ ἄρεσε τό ὅτι
ματαιώθηκε τό σχέδιό του γιά βύθιση τοῦ πλοῖ-
ου, προκάλεσε νέα δοκιμασία: Ἐνας ναύτης εἶχε
ἀνεβεῖ ψηλά στό μεσαῖο κατάρτι γιά νά δέσει κά-
ποιο σχοινί. Ὄταν τελείωσε τήν ἀποστολή του, ἐνῶ
κατέβαινε, γλίστρησε καί πέφτοντας στό κατά-
στρωμα χτύπησε θανάσιμα. Ὁ Νικόλαος ἔσπευσε

κοντά του, προσευχήθηκε θερμά στό Θεό και άνέστησε τό νεκρό ναύτη, πρὸς μεγάλη χαρά τῶν συνταξιδιωτῶν και τοῦ πληρώματος, πού δόξασαν ἀπ' τήν καρδιά τους τόν Κύριο γιά τό θαῦμα κι εὐχαρίστησαν τόν ἅγιο. Ὅταν ἔφτασαν στόν προορισμό τους, πλῆθος ἀσθενῶν προσέρχοταν στόν ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ και θεραπεύοταν ἀπό τίς ἀρρώστιες.

Ὁ Νικόλαος πῆγε, στή συνέχεια, στόν Τάφο τοῦ Κυρίου, στό Γολγοθά, και στόν ἱερό ναό ὅπου φυλασσόταν ὁ Τίμιος Σταυρός. Πλησιάζοντας στόν ἱερό ναό οἱ πύλες του ἄνοιξαν μόνες τους! Ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ προσκύνησε μέ εὐλάβεια τά ἱερά σεβάσματα τῆς Πίστης, προσευχήθηκε μέ ὅλη τή δύναμη τῆς καρδιᾶς και τοῦ νοῦ του και ἔλαβε πρόσθετη δύναμη και χάρη. Στήν Παλαιστήνη παρέμεινε γιά ἀρκετό χρονικό διάστημα, ἔλαβε ὁμως ἐντολή τοῦ Κυρίου νά ἐπιστρέψει στήν ἔδρα του, γιά νά μή τόν στερεῖται ἐπί μακρόν τό ποιμνιό του.

i Νέα δοκιμασία τοῦ ἐπεφύλασσε ὁ διάβολος και σ' αὐτό τό ταξίδι τῆς ἐπιστροφῆς. Ὁ καπετάνιος και οἱ ναῦτες τοῦ πλοίου μέ τούς ὁποίους εἶχε συμφωνήσει νά τόν μεταφέρουν στήν πατρίδα του, ἀθέτησαν τή συμφωνία. Και ἐπειδή τούς εὐνοοῦσαν οἱ ἄνεμοι κατευθύνθηκαν πρὸς τή δική τους πατρίδα. Ἡ θεία Δίκη, ὁμως, τούς τι-

μώρησε: Σφοδρή ξαφνική καταιγίδα μετατόπισε τό πηδάλιο, άλλαξε τήν κατεύθυνση τῆς πορείας τοῦ πλοίου, ἀπειλῆσε τό πλήρωμα μέ καταπονητισμό καί τελικά ὀδήγησε τό καράβι στό λιμάνι – προορισμό τοῦ ἁγίου Νικολάου. Παρά τήν κακή συμπεριφορά τοῦ πληρώματος ὁ Νικόλαος, ὄντας πρᾶος καί φιλόανθρωπος, προσευχήθηκε στό Θεό καί Ἐκεῖνος ἔδωσε νά ἐπιστρέψουν γρήγορα καί χωρίς περιπέτειες στήν πατρίδα τους, ἐνῶ ὁ ἅγιος ἐπανῆλθε στή Μονή τῆς Ἁγίας Σιών, πού εἶχε ιδρύσει ὁ θεῖος του, καί στήν ὁποία τόν ὑποδέχτηκαν ὅλοι μέ χαρά.

Γίνεται ἐπίσκοπος μέ θαυμαστό τρόπο

Τὸ Νικόλαος, πλημμυρισμένος ἀπό τή χαρά καί τή χάρι τῆς ἐπίσκεψης τῶν Ἁγίων Προσκυνημάτων στήν Παλαιστίνη, συνέχισε τό θεοφιλές ἔργο του ὡς ἱερέας στήν ἐνορία καί τήν πόλη του.

Συνέβη, ὁμως, καί πέθανε ὁ ἱεράρχης τῆς πόλης τῶν Μυρέων. Οἱ ἐπίσκοποι τῆς περιοχῆς ἀποφάσισαν νά χειροτονήσουν ἀντικαταστάτη του πρόσωπο πού νά εἶναι κατά πάντα ἄξιο γιά τό ὑψηλό ὑπουργεῖο τῆς ἀρχιερωσύνης. Ὅταν συνάχτηκαν γιά τό σκοπό αὐτό, κάποιος –μέ θεία ἔμπνευση– πρότεινε νά ἐμπιστευθοῦν στήν

προσευχή τό θέμα τῆς ἐπιλογῆς τοῦ προσώπου. Οἱ λοιποὶ συμφώνησαν, ἐνῶ ὁ Κύριος φανέρωσε σέ ἕναν ἐπίσκοπο ποιόν ἔπρεπε νά ἐκλέξουν: Νά σταθοῦν κοντά στίς πύλες τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ὅποιος θά ἐρχόταν καί θά ἔμπαινε σ' αὐτόν γιά νά προσευχηθεῖ, αὐτός θά ἦταν ὁ ἐκλεκτός τοῦ Θεοῦ γιά τόν ἀρχιερατικό θρόνο τῆς Ἐκκλησίας τῶν Μυρέων!

Ἐνῶ, λοιπόν, ὅλοι προσεύχονταν, ἔφτασε ὁ Νικόλαος –παρακινημένος ἀπό τό Ἅγιο Πνεῦμα– στόν ἱερό ναό γιά νά προσευχηθεῖ. Ἐκεῖ συναντήθηκε μέ τόν ἐπίσκοπο στόν ὁποῖο εἶχε ἀποκαλυφθεῖ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ὁ ὁποῖος τόν ρώτησε, πῶς ὀνομάζεται. Γιά ν' ἀκούσει: «*Νικόλαος ἀμαρτωλός, Δέσποτα, δοῦλος τῆς ἀγιότητάς σου*». Ἀπό τήν ἀπάντηση, τήν ἱεροσπρέπεια καί τήν ὅλη παρουσία τοῦ Νικολάου πείστηκε ὅτι αὐτός ἦταν ὁ ἐκλεκτός τοῦ Θεοῦ. Καί τοῦ εἶπε: «*Τέκνο μου, ἀκολούθησέ με*». Καί τόν ὀδήγησε στούς ἄλλους ἐπισκόπους. Οἱ ὁποῖοι συμφώνησαν μέ τά γενόμενα. Πῆγαν, λοιπόν, τό Νικόλαο στό μέσον τοῦ ἱεροῦ ναοῦ.

Στό μεταξύ ἡ εἶδηση εἶχε ἀστραπιαῖα διαδοθεῖ σ' ὅλη τήν πόλη, μέ ἀποτέλεσμα νά συρρεύσουν πλήθη χριστιανῶν. Οἱ ἐπίσκοποι εἶπαν σ' αὐτούς: «*Δεχθεῖτε, ἀδελφοί, τόν ποιμένα σας μέ προθυμία. Αὐτόν πού ἔχρισε τό Ἅγιο Πνεῦμα γιά σᾶς, αὐτόν πού δέν ἐκλέξαμε ἐμεῖς ἀλλά τόν ὅρισε ὁ Θεός...*». Οἱ χριστιανοί εὐχαρίστησαν τό Θεό γιά τήν ἐπιλογή του.

Διωγμός και φυλάκιση

Ἡ κολούθησε ἡ χειροτονία τοῦ Νικολάου καί ἡ ἀνάληψη τῶν καθηκόντων διαποίμανσης τῆς ἐπισκοπῆς τῶν Μυρέων. Ὁ φθονερός, ὅμως, διάβολος, πού «ὡς λέων ὠρυόμενος» σκοπό ἔχει νά βλάπτει ψυχές καί νά πολεμάει τήν Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ, προκάλεσε νέο σφοδρό διωγμό κατά τῶν χριστιανῶν. Αὐστηρά αὐτοκρατορικά διατάγματα ἀπαιτοῦσαν θυσίες στά εἰδῶλα, ἀπειλοῦσαν συλλήψεις, φυλακίσεις, βασανιστήρια, μαρτυρικούς θανάτους. Ὅπως ἦταν φυσικό ὁ Νικόλαος, ὁ γνωστός καί στους εἰδωλολάτρες ἀρχιεπίσκοπος Μύρων τῆς Λυκίας, συνελήφθη μεταξύ τῶν πρώτων. Ἄλυσοδέθηκε, βασανίστηκε, φυλακίστηκε μαζί μέ ἄλλους χριστιανούς. Ἄν καί φυλακισμένος, κατά τό χρονικό αὐτό διάστημα πού δέν ἦταν καί μικρό, δέν ἔπαυε νά ἐνισχύει τό ποιμνίό του, νά στηρίζει τούς χριστιανούς στήν πίστη τοῦ Χριστοῦ, νά χαλυβδώνει τούς γενναίους ἀγωνιστές.

Καί ὁ θρίαμβος τῆς Πίστεως δέν ἐβράδυνε νά ἔρθει. Μέ τήν ἐμφάνιση τοῦ σημείου τοῦ Σταυροῦ στόν οὐρανό, μέ τήν προτροπή «ἐν τούτῳ νίκα», ὁ αὐτοκράτορας Κωνσταντίνος, πού ἡ Ἱστορία τόν ὀνόμασε μέγα καί ἡ Ἐκκλησία ἰσαπόστολο, ἔπαυσε τούς τρομερούς διωγμούς. Μέ τό Διάταγμα τῶν Μεδιολάνων ἀναγνώρισε τό

δικαίωμα τῆς ἀνεξιθρησκείας. Οἱ χριστιανοί ἦταν πλέον ἐλεύθεροι νά λατρεύουν τό Θεό τους. Ἀποφυλακίστηκαν οἱ κρατούμενοι σ' ὅλη τήν αὐτοκρατορία. Καί ὁ Νικόλαος, φυσικά, ἐπέστρεψε ἐλεύθερος στήν Ἐκκλησία του, «*μάρτυρας κατά τήν προαίρεση καί στεφανωμένος μέ τό στέφανο τοῦ μαρτυρίου χωρίς νά χύσει, βέβαια, τό αἷμα του*», ὅπως σημειώνει ὁ συναξαριστής του.

Ἡ συμμετοχή τοῦ Νικολάου στήν Α΄ Οἰκουμενική Σύνοδο

Ἐνῶς ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἀπαλλάχθηκε ἀπό τούς διωγμούς καί βγήκε ἀπό τίς κατακόμβες, ἀπολαμβάνοντας μετά ἀπό τρεῖς αἰῶνες τήν ἐλευθερία της, νέες δοκιμασίες τή βρῆκαν: Οἱ αἵρέσεις. Μεγαλύτερη ἦταν ἡ ἀπειλή ἀπό τήν αἵρεση τοῦ Ἀρείου, ὁ ὁποῖος δίδασκε ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι κτίσμα καί ἀρνιόταν τή θεότητα του. Ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος συγκάλεσε τότε τήν Α΄ Οἰκουμενική Σύνοδο, τό ἔτος 325, στή Νίκαια τῆς Βιθυνίας. Στήν ὁποία ὄχι μόνο συμμετεῖχε καί ὁ ἀρχιεπίσκοπος Μύρων Νικόλαος, ὁ κανόνας αὐτός τῆς πίστεως, ἀλλά μέ φλογερό τρόπο ἀπέδειξε ὅτι ὅσα δίδασκε ὁ Ἄρειος ἦταν φλύαρα καί δέν εἶχαν σχέση μέ τήν ἀλήθεια. Σύμφωνα, μάλιστα, μέ τήν παράδοση, σέ κάποια στιγμή τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου, «*τόσο ὀργίστηκε ὁ Νικόλαος ἀπό τά βλάσφημα*

λόγια τοῦ Ἀρείου, ὥστε ὄρμησε στό βῆμα καί ράπισε τό ρήτορα [αὐτός, πού ἦταν πρότυπο πραότητας]. Ἡ πράξη του αὐτή προκάλεσε τήν ἄμεση ἀντίδραση τοῦ παρευρισκόμενου Μεγάλου Κωνσταντίνου καί κατά διαταγή του τά ὄργανα τῆς τάξεως τόν συνέλαβαν, τοῦ ἀφαίρεσαν τά σύμβολα τοῦ ἀρχιερατικοῦ του ἀξιώματος, δηλαδή τό Εὐαγγέλιο καί τό ὠμοφόριο, καί τόν φυλάκισαν ἐπί τόπου. Ἡ δικαίωσή του ὁμως ἦλθε τό βράδυ τῆς ἴδιας ἐκείνης ἡμέρας. Παρουσιάστηκαν στό κατάκλειστο καί σκοτεινό κελί τῆς φυλακῆς του ὁ Χριστός καί ἡ Παναγία, ἔλυσαν τά δεσμά του καί τοῦ ἐπέστρεψαν τά ἱερά σύμβολα, πού τοῦ εἶχαν ἀφαιρέσει ἐκεῖνο τό πρωί».

Σωτηρία τῆς πόλης ἀπό τήν πείνα

Θαυματοργός ἅγιος, ὅταν φοβερός λιμός (πείνα) ἐπληξε καί τήν περιοχή τῆς Λυκίας, μέ τρόπο πού προσιδιάζει στους θεράποντες τοῦ Θεοῦ μερίμνησε γιά τήν ἀντιμετώπισή της: Ἐμφανίστηκε στόν ὕπνο ἑνός ἐμπόρου σταριοῦ, πού εἶχε φορτώσει τό καράβι του μέ τό πολύτιμο αὐτό ἀγαθό καί τόν ἔπεισε ν' ἀλλάξει προορισμό καί νά μεταφέρει τό φορτίο τοῦ σταριοῦ στό λιμάνι τῆς ἐπαρχίας τῶν Μυρέων. Γιά νά μή φέρει, μάλιστα, ἀντίρρηση ἄφησε δίπλα του τρία χρυσά νομίσματα!

Όταν ξύπνησε ο έμπορος θυμήθηκε τό όνειρο. Καί καθώς βρῆκε καί τά τρία νομίσματα, όπως εἶχε δεῖ στόν ύπνο του, άλλαξε πορεία, πῆγε καί πούλησε τό στάρι στους κατοίκους τῶν Μύρων καί ἔτσι σώθηκαν ἀπό τήν πείνα οἱ χριστιανοί τῆς εὐρύτερης περιοχῆς, χάρι στον πονετικό ποιμένα τους!

Ἄλλες θαυμαστές ἐπεμβάσεις – Ἡ περίπτωση τῶν τριῶν στρατηγῶν

Ο ἅγιος Συμεών ο Μεταφραστής ἀφιερώνει πολλές σελίδες ἀπό τό βίο καί τήν πολιτεία τοῦ ἁγίου Νικολάου, προκειμένου νά ἐξιστορήσει τήν καταστολή μιᾶς ἐπανάστασης στή Φρυγία μέ τήν ἐπέμβαση τριῶν στρατηγῶν, κατόπιν ἐντολῆς τοῦ αὐτοκράτορα, τό ρόλο τοῦ Νικολάου, τήν κατασυκοφάντησι καί φυλάκισι τῶν στρατηγῶν, τήν καταδίκη τους σέ θάνατο καί τή σωτήρια ἐπέμβαση τοῦ ἁγίου. Συγκεκριμένα καί μέ κάθε δυνατή συντομία:

Στήν περιοχή τῆς Μεγάλης Φρυγίας (Μ. Ἀσία) ξέσπασε ἐπανάστασι. Ὁ αὐτοκράτορας Μ. Κωνσταντίνος ἔστειλε τρεῖς στρατηγούς (Νεπωτιανό, Οὔρσο καί Ἐρπυλίωνα), μέ ἀνάλογο στρατό, νά τήν καταστεῖλουν καί νά ἐπαναφέρουν τήν τάξι. Ὁ στρατός, μέ καράβια, ἔφτασε σ' ἓνα λιμάνι τῆς Λυκίας, ἀλλά λόγω τῆς θαλασσοταραχῆς δέν

μποροῦσε ν' ἀποπλεύσει. Οἱ στρατιῶτες ἐνῶ βγῆκαν στήν πόλη γιά προμήθειες, ἄρχισαν δυστυχῶς νά ἐπιδίδονται σέ κλοπές καί βιαιοπραγίες σέ βάρος τῶν κατοίκων. Ὄταν τό πληροφορήθηκε ὁ ἐπίσκοπος Νικόλαος, ἔσπευσε στήν πόλη. Εἶδηση πού διαδόθηκε ἀστραπιαῖα στούς κατοίκους καί τούς τρεῖς στρατηγούς, πού ἔτρεξαν νά τόν συναντήσουν. Ὄταν ὁ Νικόλαος ἔμαθε τήν αἰτία τῆς ἐκεῖ παρουσίας τους, τούς προσκάλεσε νά κατέβουν ἀπό τά πλοῖα καί τούς φιλοξένησε μέ ἐγκαρδιότητα. Γεγονός πού συνετέλεσε στό νά ἠρεμήσουν οἱ στρατηγοί τούς στρατιῶτες καί ἡ πόλη νά ἐπανεύρει τήν ἡσυχία της.

Ἐνῶ, λοιπόν, οἱ στρατηγοί μέ τή δύναμή τους ἀναχωροῦσαν γιά τή Μεγάλη Φρυγία, κάτοικοι τῆς πόλης ἐνημέρωσαν τό Νικόλαο ὅτι ὁ τοπικός διοικητής Εὐστάθιος, δωροδοκημένος ἀπό φθονερούς ἀνθρώπους, εἶχε καταδικάσει σέ θάνατο τρεῖς ἀθώους πολίτες, πού ἐπρόκειτο νά ἐκτελεστοῦν. Τότε ὁ ἅγιος ἐπίσκοπος, παίρνει μαζί του τούς στρατηγούς καί ἀναζητώντας βρίσκει τούς τρεῖς καταδικασμένους, πού τούς εἶχαν μεταφέρει στήν τοποθεσία Διόσκουροι, ὅπου θά γινόταν καί ἡ ἐκτέλεσή τους. Ὁ ὄχλος πού ἀρέσκεται, δυστυχῶς, σέ παρόμοια θεάματα, εἶχε ἀπό νωρίς συγκεντρωθεῖ ἐκεῖ, ἐνῶ ὁ δήμιος ἦταν ἕτοιμος γιά τό μακάβριο ἔργο του.

Καθώς ὁ ἅγιος Νικόλαος ἀντίκρουσε τή συγκλονιστική εἰκόνα, ὄντας συγχρόνως αὐστηρός καί πρᾶος, ἔτρεξε πρὸς τὸ δῆμιο καί μέ ἀποφασιστικότητα τοῦ ἄρπαξε τὸ ζίφος, τὸ πέταξε στό χῶμα καί ἔλυσε τοὺς ἀθῶους καταδίκους. Τὸ γεγονός προκάλεσε τρομερὴ ἐντύπωση σέ ὅλους. Κανένας, οὔτε ὁ δῆμιος, δέν ἀντέδρασε. Ὑστερα, ὁμως, κυριευμένοι ὅλοι ἀπὸ τὴν ἐκπληξη, ἄρχισαν νά ἐπευφημοῦν τὸν ἐπίσκοπό τους, μέ ἀποτελεσμα καί ὁ Εὐστάθιος νά πλησιάσει τὸ Νικόλαο, θέλοντας νά πέσει στά πόδια του, ζητώντας τή συγχώρησή του. Ἐκεῖνος τὸν προειδοποίησε ὅτι ἂν ξαναπάρει ἀδίκες ἀποφάσεις θά τὸν καταγγεῖλει στὸν αὐτοκράτορα καί θά ζητήσῃ τὴν τιμωρία του ἀπὸ τὸ Θεό. Οἱ τρεῖς διασωθέντες ἔχυναν δάκρυα χαρᾶς γιὰ τὴ σωτηρία τους καί εὐγνωμονοῦσαν τὸν ἅγιο καί τὸ Θεό. Ἐνισχυμένοι ἠθικά ἀπ' ὅσα ἔβλεπαν καί οἱ τρεῖς στρατηγοί, πῆγαν στή Φρυγία, διευθέτησαν μέ ἐπιτυχία τὴν κρίση πού εἶχε ξεσπάσει καί θριαμβευτὲς ἐπέστρεψαν στήν Κωνσταντινούπολη, ὅπου καί συνέχισαν νά ζοῦν κοντά στά ἀνάκτορα, ἔχοντας τὴν ἐξαιρετικὴ εὐνοια τοῦ αὐτοκράτορα.

Συκοφαντοῦνται καί φυλακίζονται

Ἡ εὐνοια, ὁμως, αὐτὴ προκάλεσε τὸ φθό-

νο κάποιων ανθρώπων, πού ὄντας φίλοι τοῦ ἐπάρχου, συκοφάντησαν τοὺς τρεῖς στρατηγούς, ὅτι δῆθεν ὀργάνωναν στάση σέ βάρος τοῦ αὐτοκράτορα. Ὁ ἔπαρχος, ἐξαγορασμένος μέ πολύ χρυσάφι ἀπό τοὺς φθονερούς αὐλικούς, ἔπεισε τόν αὐτοκράτορα ὅτι οἱ δῆθεν πληροφορίες γιά τή στάση ἦταν ἀληθινές καί ἐκεῖνος διέταξε τή σύλληψη καί φυλάκιση τῶν τριῶν, χωρίς ἀπολογία καί χωρίς οἱ ἴδιοι νά γνωρίζουν τό λόγο! Ἐπειδή, ὅμως, οἱ συκοφάντες ἀνησυχοῦσαν μήπως ἀποκαλυφθοῦν τά σατανικά ψέματά τους, ἔπεισαν ἐκ νέου τόν ἔπαρχο νά εἰσληφθῆ ἰσχύον αὐτοκράτορα τήν καταδίκη καί ἐκτέλεση τῶν στρατηγῶν.

Ὁ ἔπαρχος, ὄντας ἐνεργούμενο πλέον τῶν συκοφαντῶν, ἐφανίστηκε ἰσχύον αὐτοκράτορα καί λέγοντάς του καί πάλι ψέματα, ὅτι οἱ τρεῖς στρατηγοί καί ἀπό τήν φυλακή τους προσπαθοῦν νά ὀργανώσουν τήν ἀνατροπή του, κατάφεραν νά τόν θορυβήσουν. Ἔτσι ἐκεῖνος, μέ ἀπόφασή του, τοὺς καταδίκασε σέ θάνατο, ὄρισε δέ νά ἐκτελεστοῦν τήν ἐπόμενη κιόλας ἡμέρα. Ἀγγελιοφόρος ἀνακοίνωσε τό γεγονός στό δεσμοφύλακα, κι ἐκεῖνος μέ τή σειρά του στοὺς τρεῖς στρατηγούς. Οἱ ὅποιοι, ἐξαιτίας τῆς ἀδικίας πού τοὺς γινόταν, ἔπεσαν στήν ἀπελπισία. Θρηνοῦσαν γοερά, τραβοῦσαν τά μαλλιά τους, ξέσχίζαν τά ροῦχα τους, ἔλεγαν μέ πόνο ψυχῆς: «Ποιός

δαίμονας μᾶς βάσκανε; Τί κακό πράξαμε καί καταδικαστήκαμε σάν κακοῦργοι; Ποιοί μᾶς κατηγορήσαν χωρίς λόγο...;».

Κι ἐνῶ ἔτσι ὀλοφύρονταν, ἕνας –ὁ Νεπωτιανός– θυμήθηκε τόν ἅγιο Νικόλαο καί τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο εἶχε συμπαρασταθεῖ καί σώσει τούς τρεῖς ἄδικα καταδικασμένους πολίτες στά Μύρα. Ὑπενθύμισε τό γεγονός στούς ἄλλους δύο στρατηγούς καί ἀμέσως γονάτισαν καί μέ δάκρυα ἰκέτευαν τό Θεό νά τούς σώσει, μέ τή μεσιτεία τοῦ ἁγίου ἐπισκόπου του.

Ὁ Νικόλαος ἐμφανίζεται στό βασιλιά καί τόν ἑπαρχο

Καί ὁ φιλάνθρωπος Θεός, ὁ προστάτης τῶν ἀδικουμένων πού τόν ἐπικαλοῦνται, ἄκουσε τήν προσευχή τους. Καί ἔστειλε τόν ἅγιο Νικόλαο νά ἐμφανιστεῖ σέ ὄνειρο στόν αὐτοκράτορα καί νά τοῦ πεῖ: *«Σήκω γρήγορα καί ἐλευθέρωσε τούς τρεῖς στρατηγούς, γιατί ἡ κατηγορία σέ βάρος τους εἶναι συκοφαντική καί ψεύτικη».* Προειδοποίησε δέ, ὅτι σέ περίπτωση μή συμμόρφωσής του, θά ὑποκινηθεῖ ἐξέγερση ἐναντίον του καί ἀνατροπή ἀπό τό θρόνο. Στήν ἐρώτηση τοῦ ἔντρομου βασιλιᾶ, *«ποιός εἶναι καί πῶς τολμάει νά τόν προειδοποιεῖ ἀπειλητικά, ἀπάντησε: Εἶμαι ὁ Νικόλαος, ἀρχιεπίσκοπος τῶν Μύρων».*

Τὴν ἴδια ὥρα ὁ ἅγιος εἶχε ἐμφανισθεῖ καὶ τὸν ἔπαρχο Ἀβλάβιο καὶ τοῦ ἔδωσε τὴν ἴδια ἐντολή. Ὅταν αὐτὸς ξύπνησε, προσπαθοῦσε νὰ ἐξηγήσει τὴ σημασία τοῦ ὀνείρου. Καταφτάνει, ὅμως, ἀπεσταλμένος τοῦ βασιλιᾶ καὶ τοῦ ἀνακοινώνει τὴν ὄπτασία. Τὸ ἴδιο πράττει καὶ ὁ ἔπαρχος. Μένουν κατάπληκτοι καὶ οἱ δύο. Καὶ μὴ μπορώντας νὰ ἐξηγήσουν τὸ γεγονός, κάλεσαν τοὺς τρεῖς στρατηγούς, πού ὄταν τοὺς παρουσίασαν μπροστά του, εἶπε ὁ βασιλιάς: *«Τί εἶδους μάγια χρησιμοποιήσατε καὶ μᾶς στείλατε τέτοιες ὄπτασίες καὶ ἀπειλές;»*. Οἱ τρεῖς ἀπόρησαν μὲ τὴν ἐρώτηση. Ὁ βασιλιάς κατάλαβε ὅτι δὲν εἶχαν γνώση κι ἔγινε πιὸ ἥπιος. Ἐκεῖνοι ἀρνήθηκαν κάθε ἀνάμιξη καὶ συγκινημένοι ἀπάντησαν: *«Οὔτε τί εἶναι ἡ μαγεία ξέρουμε, οὔτε ἀπειλές σέ βάρους σου ἀπευθύναμε. Ἀρχὴ δική μας ἦταν καὶ εἶναι: Να τιμᾶμε τὸ βασιλιά καὶ νὰ προτιμᾶμε τὴν εὐμενὴ μας πρὸς αὐτὸν διάθεση. Γι' αὐτὸ καὶ μᾶς ξεχώρισες ἀπ' ὅλους καὶ μᾶς ἀνέθεσες τὴν καταστολὴ τῆς ἐξέγερσης στὴ Μεγάλῃ Φρυγίᾳ, ἔργο πού φέραμε σέ πέρας. Ἴσως γι' αὐτὸ καὶ λόγῳ τῆς εὐνοίας πού μᾶς εἶχες δεῖξει, κάποιοι μᾶς φθόνησαν καὶ μᾶς συκοφάντησαν ἐνώπιόν σου...»*.

Ὁ βασιλιάς, ἐπηρεασμένος ἀπὸ τὴν εἰλικρίνεια τῶν τριῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐμφάνιση τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἀνακάλεσε τὴν προηγούμενη ἀπόφασί του

καί τούς ἀθώωσε. Οἱ στρατηγοί εὐχαρίστησαν τόν αὐτοκράτορα καί ἐξέφρασαν τήν εὐγνωμοσύνη τους πρὸς τὸ Θεό καί τόν ἅγιο Νικόλαο. Ἐσπευσαν δέ νά μεταβοῦν στή Μύρα τῆς Λυκίας γιά νά τόν εὐχαριστήσουν καί προσωπικά, ἐνῶ τοῦ μετέφεραν καί τά δῶρα πού τοῦ ἔστειλε ὁ βασιλιάς (χρυσό εὐαγγέλιο, ἐπιχρυσωμένες λαμπάδες κ. ἄ.) γιά νά τ' ἀφιερῶσει στόν ἱερό ναό.

Προστάτης καί βοηθός ὄσων ταξιδεύουν στή θάλασσα

Φτες αὐτές οἱ θαυμαστές ἐπεμβάσεις τοῦ Θεοῦ, πού γίνονταν μέ τή μεσιτεία τοῦ ἁγίου Νικολάου, συνετέλεσαν στό νά διαδοθεῖ ἡ φήμη τοῦ ἀρχιεπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας σ' ὅλο τόν κόσμο, ἐνῶ ἀκόμα ζοῦσε ὁ μακάριος αὐτός ἄνθρωπος. Γράφει ὁ Συμεών ὁ βιογράφος του: *«Ἡ φήμη του πῆρε φτερά, πέταξε ψηλά, ἔτρεχε παντοῦ καί ἀγκάλιαζε τά πάντα, διάβαινε τό πέλαγος, τριγύριζε σ' ὀλόκληρη τή θάλασσα καί δέν ὑπῆρχε τόπος πού νά μή ἀκούει γιά τίς θαυμαστές ἐπεμβάσεις του»*. Ἀναφέρει δέ καί τά ἀκόλουθα περιστατικά:

Ἐνα καράβι κατά τό ταξίδι του συνάντησε φοβερή θαλασσοταραχή. Τό πλήρωμα ἔχασε κάθε ἐλπίδα σωτηρίας. Εἶχαν ὅμως οἱ ναῦτες ἀκουστά,

ὅτι ὁ ἅγιος Νικόλαος ἔσπευδε σέ βοήθεια ὅσων ἐπικαλοῦνταν τή συμπαράστασή του. Προσευχήθηκαν λοιπόν θερμά ὑψώνοντας τά χέρια τους κι ἦταν σά νά τόν εἶχαν ἐκεῖ μπροστά τους καί ἐξαρτοῦσαν ἀπ' αὐτόν τή σωτηρία τους. Καί ὦ τοῦ θαύματος! Ἐκεῖνος παρουσιάστηκε καί τούς εἶπε: «Μέ καλέσατε καί ἦρθα». Κι ἀφοῦ τούς εἶπε νά ἔχουν θάρρος καί νά ἐλπίζουν στό Θεό, πῆρε τό πηδάλιο στά χέρια του καί κατπύθυνε τό καράβι, ἐπιτίμησε δέ καί τή θάλασσα ἡ ὁποία γαλίνεψε, ὅπως κάποτε εἶχε κάνει καί ὁ Χριστός (Ματθ. 8, 23-27).

Φτάνοντας στό λιμάνι ἤθελαν οἱ ναῦτες νά προφτάσουν αὐτόν πού τούς εἶχε σώσει. Ρωτώντας ἔμαθαν ὅτι εἶχε πάει στό ναό, ὅπου κατευθύνθηκαν κι αὐτοί. Δέ δυσκολεύτηκαν νά ἀναγνωρίσουν τόν ἅγιο Νικόλαο ἀνάμεσα στους ἄλλους ἱερωμένους. Ἐτρεξαν καί ἔπεσαν στά πόδια του, ἐνῶ τοῦ ἐξέφραζαν μεγαλόφωνα τίς εὐχαριστίες τους καί στους ἀπορημένους χριστιανούς πού παρευρίσκονταν ἐξηγοῦσαν συγκινημένοι πῶς σώθηκαν ἀπό τόν ἅγιο. Ἄλλ' ἐκεῖνος γνώριζε πῶς ὑπῆρχε ἀνάγκη οἱ ναῦτες νά σωθοῦν καί ἀπό τίς φουρτοῦνες πού ἀπειλοῦσαν τήν ψυχή τους, ἡ ὁποία –μέ τό θεῖο χάρισμα πού διέθετε– ἔβλεπε ὅτι ἦταν γεμάτη μοχθηρία καί τούς κρατοῦσε μακριά ἀπό τό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτό καί μέ πατρική ἀγάπη καί στοργή τούς εἶπε:

«Παιδιά μου, σᾶς παρακαλῶ ἐξετάστε στό βάθος τήν ψυχή σας καί στρέψτε τίς καρδιές σας, τίς σκέψεις καί τά διανοήματά σας στό Θεό. Γιατί ἔστω κι ἂν μπορούμε νά κρυβόμαστε ἀπό τούς ἄλλους καί νά φαινόμαστε καλοί ἄνθρωποι, σέ καμιά περίπτωση δέν μπορούμε νά ξεφύγουμε ἀπό τό βλέμμα τοῦ Θεοῦ. Ἡ Ἁγία Γραφή λέει σχετικά: “ὁ ἄνθρωπος βλέπει τό πρόσωπο” (Β΄ Κορ. 10, 7), δηλαδή ἐξωτερικά καί ἐπιφανειακά, ὁ Θεός ὁμως βλέπει τήν καρδιά, τό βάθος δηλαδή τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου. Ἄλλοῦ πάλι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ λέει: “μή κάνετε κακές πράξεις καί δέν θά σᾶς βρεῖ κακό στή ζωή σας” (Σοφία Σειράχ 7, 1). Μάθετε λοιπόν νά κάνετε τό καλό στους συνανθρώπους σας καί νά φροντίζετε ἐπίμονα γιά τόν ἁγιασμό τοῦ σώματός σας, ἀφοῦ ὅπως λέει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, “εἴμαστε ναός τοῦ Θεοῦ καί ἐκεῖνον πού καταστρέφει τό ναό τοῦ Θεοῦ θά τόν καταστρέφει ὁ Θεός” (Α΄ Κορ. 3, 16-17). Ἔτσι νά συμπεριφέρεστε στή ζωή σας κι ὁ Θεός θά εἶναι βοηθός σας ἀκατάβλητος».

Καί μόνη ἡ θέα τοῦ ἁγίου ὠφελοῦσε τούς ἀνθρώπους

Πρό παλαιότερο λόγο πρὸς τιμὴν τοῦ ἁγίου Νικολάου πληροφοροῦμαστε ὅτι διακρινόταν γιά τό συνετό ἦθος καί τήν ἀγγελική του ὄψη, ἐνῶ ἀκτινοβολοῦσε ἀγιότητα καί θεία χάρις. Συγκε-

κριμένα αναφέρει αυτός ο λόγος και τά ἐξῆς: «Ὅταν τυχαῖα τόν συναντοῦσε κάποιος στό δρόμο, παρουσίαζε ἀμέσως βελτίωση στήν ἀρετή, μόνο και μόνο βλέποντας τόν ἅγιο, και μέσα στήν ψυχή του γινόταν μεταμόρφωση. Ὅταν κάποιος υπέφερε ἀπό μιὰ συμφορά κι ἦταν λυπημένος, εὔρισκε παρηγοριά και ἀνακούφιση και μόνο πού τόν ἀντίκρυζε. Τό πρόσωπο τοῦ Νικολάου ἔλαμπε περισσότερο κι ἀπ' τοῦ Μωυσῆ. Ὅταν τόν συναντοῦσαν αἰρετικοί και μόνο πού τόν ἄκουγαν νά μιλάει, ἔφευγαν ἀπό κοντά του λυτρωμένοι ἀπό τήν αἵρεση και ἔβαζαν μέσα τους τήν ὀρθοδοξία τῆς Πίστης».

Τό εὐλογημένο τέλος τῆς ἐπίγειας ζωῆς του

Σώντας ἔτσι μέ ἀρετή και εὐεργετώντας τοὺς ἀνθρώπους, ὁ ἅγιος Νικόλαος ἔφτασε σέ βαθιά γεράματα. Καί ἐπειδή «ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν», λειτούργησε και γι' αὐτόν ὁ φυσικός νόμος: Προσβλήθηκε ἀπό σύντομη ἀρρώστια, ἀλλά δέν φέρθηκε ὅπως οἱ περισσότεροι ἀπό τοὺς ἀνθρώπους πού ἀγωνίζονται νά κρατηθοῦν ὅσο τό δυνατόν περισσότερο στήν παρούσα ζωή. Ἐκεῖνος, στή διάρκεια τῆς ἀρρώστιας του, εὐχαριστοῦσε τό Θεό, ἔψαλλε ὕμνους και τήν ἐξόδιο Ἀκολουθία και ἦταν χαρούμενος, ἐπειδή τό τέλος τῆς ἐδῶ ζωῆς

θά ἦταν γι' αὐτόν ἀρχή τῆς αἰώνιας, κοντά στόν Κύριο καί τοὺς ἀγγέλους Του. Ὄταν κοιμήθηκε ἐν εἰρήνῃ, κηδεύτηκε καί ἐτάφη στόν ἱερό ναό τῶν Μύρων, ἐνῶ ὁ ἱερός κλῆρος καί πλήθη χριστιανῶν καί εἰδωλολατρῶν ἀκόμη παρευρίσκονταν καί θρηνοῦσαν γιά τήν ἀναχώρησή του ἀπό τόν παρόντα κόσμο καί τή στέρψη τῆς παρουσίας του. Ὅπως ἀναφέρει ὁ συναξαριστής του, μέχρι τόν 10ο αἰώνα πού συνέταξε τό βίο του ἀνέβλυζε, ἀπό τόν τάφο τοῦ ἁγίου μύρο, πού θεράπευε σωματικές καί ψυχικές ἀσθένειες.

Ἕνα ἀκόμα μεγάλο θαῦμα

Κριβῶς καί γιά τό λόγο αὐτό συνέρρεαν στόν τάφο του πλήθη χριστιανῶν ἀπό τά περιχώρα τῶν Μύρων καί ἀπό μακρινές περιοχές. Ἀναφέρεται μάλιστα καί τό ἀκόλουθο χαρακτηριστικό περιστατικό: Μιά ομάδα χριστιανῶν ἀπό μακρινό τόπο ἀποφάσισαν νά μεταβοῦν στόν τάφο του γιά νά προσκυνήσουν καί νά ἀντλήσουν μύρο πρὸς ἁγιασμό τους. Ἐπιβιβάστηκαν σέ πλοῖο, ἔχοντας καί τ' ἀπαραίτητα ἐφόδια. Ἕνα δαιμόνιο, ὅμως, πού δέν ἤθελε τήν ἐπιτυχία αὐτῆς τῆς ἀποδημίας, ἐμφανίστηκε πάνω στό πλοῖο, μέ τή μορφή γυναίκας πού κρατοῦσε ἕνα δοχεῖο

γεμάτο λάδι και παρακαλούσε τούς ταξιδιώτες να τό πάρουν μαζί τους και να τό μεταφέρουν στον τάφο, γιά τό καντήλι του άγιου, έπειδή –καθώς έλεγε– φοβόταν ή ίδια να κάνει ένα τέτοιο μεγάλο ταξίδι. Βέβαια τό δαιμόνιο –μέ τή μορφή τής γυναίκας– είχε τό πονηρό σχέδιό του.

Οί χριστιανοί πείστηκαν και πήραν τό δοχείο μέ τό λάδι. Τό πλοίο απέπλευσε. Τό πρώτο όμως βράδυ έμφανίστηκε ό άγιος Νικόλαος σ' έναν προσκυνητή και του έδωσε έντολή να πετάξουν στή θάλασσα τό δοχείο. Τό πρωί ανακοίνωσε τήν όπτασία στους άλλους και συμμορφώθηκαν. Πέταξαν τό λάδι στή θάλασσα. Τό σχέδιο του διαβόλου αποκαλύφθηκε μέ θαυμαστό τρόπο: Όταν έπεσε τό λάδι στή θάλασσα, άρπαξε φωτιά και γύρω σκορπίστηκαν δυσώδεις όσμές. Η θάλασσα άγρίεψε και τό πλοίο κινδύνευε να βυθιστεί. Οί επιβάτες απελπίστηκαν και φοβήθηκαν πώς ήρθε τό τέλος τους. Ο άγιος Νικόλαος όμως, πού είχε δώσει τήν έντολή να πεταχτεί τό δοχείο στή θάλασσα, δέν τούς άφησε άβοήητους. Έμφανίστηκε μπροστά τους και έσωσε τό πλοίο από τόν κίνδυνο. Συνεχίστηκε δέ τό προσκυνηματικό ταξίδι, χωρίς άλλα άπροόπτα.

Τό ιερό λείψανο τοῦ ἁγίου

Σύμφωνα μέ τίς ιστορικές πηγές, τό ιερό λείψανο τοῦ ἁγίου Νικολάου τό ἀφαίρεσαν ἔμποροι τό ἔτος 1087 καί τό πῆγαν στό Μπάρι τῆς Ἰταλίας, ὅπου ἀνεγέρθηκε μεγαλοπρεπῆς ναός ρυθμοῦ βασιλικῆς. Ἀρχικά τοποθετήθηκε σέ ἀσημένια λάρνακα, ὕστερα ὁμως ἀπό ὄραμα ἑνός μοναχοῦ, κατατέθηκε ἡ κἀρα καί μέρος τῶν λειψάνων κάτω ἀπό τήν ἁγία Τράπεζα, σέ φορητή λειψανοθήκη. Το 1952 ἀνοίχτηκε ἡ λάρνακα καί μέ σύγχρονα μέσα ἔγινε «ἐπίσημη ἀναγνώριση» τοῦ ἱεροῦ σκίνους.

Προστάτης τῶν ναυτιλλομένων

Χι μόνον ὅταν ὁ ἅγιος ζοῦσε στόν παρόντα κόσμο, ἀλλά καί μετά θάνατον ἐδραίωσε στή χριστιανική συνείδηση τήν πεποίθηση ὅτι εἶναι προστάτης ιδιαίτερα τῶν ναυτιλλομένων, «*ταχύς εἰς βοήθειαν καί θερμός εἰς ἀντίληψιν*». Κατά τόν ὑμνωδό του «*πρέσβυς ὢν ἐν τῇ γῆ μέγας, καί γῆς ἀποστάς εἰς τό πρεσβεύειν ζέει*».

Σήμερα, ιδιαίτερα στόν ἑλληνικό χῶρο, δέν ὑπάρχει βραχονησίδα, νησάκι, μεγαλύτερο νησί, παραθαλάσσια τοποθεσία, ἀλλά καί μακρύτερα ἀπό τή θάλασσα, πού νά μὴν ἔχει ἀνεγερθεῖ

εἰκονοστάσι ἢ ναΐδριο, ἐνοριακός ἢ μοναστηριακός ναός πρὸς τιμὴν τοῦ ἁγίου Νικολάου. Καί φυσικά, τόσο τὸ ἐμπορικό ὅσο καὶ τὸ πολεμικό Ναυτικό μας ἔχουν ὡς προστάτη τους τὸν ἀρχιεπίσκοπο Μύρων τῆς Λυκίας, τὸ εἰκόνισμα τοῦ ὁποίου γεμίζει μὲ τὴν παρουσία καὶ τὴ χάρι του τίς γέφυρες τῶν πλοίων, τίς καμπίνες τῶν ναυτικῶν, τὰ σπίτια τῶν οἰκογενειῶν τους, διότι ὁ ἅγιος *«διασώζει τοὺς αὐτῶ προστρέχοντας ἐκ κινδύνων χαλεπῶν καὶ θανάτου πικροῦ»*.